
GRAFITI

Avtorji:

Denis Debelec, 9. a
Dino Merdanović, 9. a
Sanel Sinanović, 9. a

Mentor:

Urh Kodre, prof. lik. um.

Mestna občina Celje, Mladi za Celje

Osnovna šola Lava Celje

Celje, marec 2010

KAZALO

1.	KAZALO SLIK.....	3
2.	KAZALO GRAFOV	4
3.	POVZETEK	5
4.	UVOD	6
5.	IZBOR RAZISKOVALNEGA PROBLEMA	7
6.	HIPOTEZE	7
7.	IZBOR IN PREDSTAVITEV RAZISKOVALNIH METOD	8
8.	RAZISKOVALNO DELO	9
8.1.	O grafitih	9
8.2.	Posamezne kategorije grafitov.....	10
8.2.1.	Politični grafiti	10
8.2.2.	Napisi na zgradbah	12
8.2.3.	Vulgarni, huliganski grafiti	12
8.2.4.	Stenske slike	14
8.2.5.	Organizirano nastali grafiti	14
9.	POSLIKAVA JUMBO PLAKATA Z GRAFITI	16
10.	ANKETA	16
10.1.	Anketni vprašalnik.....	18
11.	REZULTATI ANKET	19
12.	ANALIZA RAZISKOVALNIH HIPOTEZ	24
13.	ZAKLJUČEK	25
14.	VIRI IN LITERATURA:.....	26

1. KAZALO SLIK

Slika 1	5
Slika 2 in Slika 3 Politični grafiti so pogosto likovno najpreprostejši. Pomembna je zgolj vsebina. Napisani so v naglici, saj so običajno na najbolj vidnih mestih. Vulgarne in politične grafite je včasih težko ločiti.....	10
Slika 4 Aktivistična tema grafita.	11
Slika 5 Politično-ekološki grafit z mednarodno aktualno vsebino.	11
Slika 6 V to kategorijo smo uvrstili likovno estetske napise, ki nastajajo predvsem na fasadah hiš. Posamezen grafitar razvije svoj slog črk, po katerem postane širše prepoznaven.....	12
Slika 7 Po svoji barvitosti in umetno izoblikovanih črkah so znotraj grafitarstva zmeraj obravnavani kot posebna kategorija. Po tem se tudi razlikujejo od vulgarnih in drugih napisov, ki so pogosto prav tako napisani na fasadah hiš.	12
Slika 8 in Slika 9 V tej kategoriji so grafiti, ki uporabljajo vulgarne izraze. To so predvsem kletvice v vseh jezikih.....	13
Slika 10 Sem smo uvrstili tudi grafite napisane na koše za smeti, prometne znake, fasade, ki so plod gole objestnosti in huliganstva. Ti grafiti imajo običajno najmanjšo estetsko vrednost.	13
Slika 11 in Slika 12 Stenske slike so barvno zelo pestre, likovni motivi so skrbno izbrani, tehnika slikanja grafitov pa je na zelo visoki ravni. V tej kategoriji so estetsko in likovno najboljši grafiti.	14
Slika 13 in Slika 14 Pojavljajo se na mestih, kjer imajo grafitarji dovolj časa za izdelavo tako zahtevnega izdelka. Mnogokrat so povsem legalni in jih okolica odobrava.	14
Slika 15	15
Slika 16 in Slika 17.....	16
Slika 18 in Slika 19	16

2. KAZALO GRAFOV

Graf 1.....	20
Graf 2.....	20
Graf 3.....	22
Graf 4.....	22
Graf 5.....	19

3. POVZETEK

Tema naše raziskovalne naloge so grafiti. Zanimalo nas je, kako se posamezne generacije meščanov odzivajo na posamezne vrste grafitov. Ali so našim staršem všeč enaki grafiti kot nam? Ali odrasli ne marajo istih vsebin grafitov kot mi?

V raziskavi smo s pomočjo ankete prišli do presenetljive ugotovitve, da je sprejemanje in naklonjenost grafitom med vsemi generacijami podobna. Bistvene razlike se pojavijo, ko govorimo o vsebini le teh. Med mlajšimi od 20 let so najbolj priljubljeni napisi na zgradbah, pri starejših pa stenske slike. Najmanjšo priljubljenost so med mladimi anketiranci dosegli politični, med starejšimi pa vulgarni in huliganski grafiti. Organizirano nastajanje grafitov ima v Celju visoko podporo. Sklepamo, da je eden od razlogov projekt poslikave celjskih podhodov v katerem sodelujejo osnovne šole in občina Celje.

Ta raziskava je pokazala, da ne gre metati vseh grafitov v isto vrečo, saj so dobri in likovno dovršeni grafiti med ljudmi priljubljeni, slabi pa ne.

Slika 1

4. UVOD

Ob sprehajanju po mestu naletimo na mnogo grafitov. Napisani in narisani so na stene zidov, v podhodih, na smetnjakih, po prometnih znakih... Po vsebini se bistveno razlikujejo. V naši raziskavi smo jih razdelili na politične, umetniške, huliganske in vulgarne. Kot posebno kategorijo smo uvedli organizirano grafitanje.

Zanimalo nas je, kako se posamezne generacije meščanov odzivajo na posamezne vrste grafitov. Ali so našim staršem všeč enaki grafiti kot nam? Ali ne marajo istih vsebin grafitov kot mi?

Mestna občina Celje že vrsto let v sodelovanju z osnovnimi šolami organizirano poslikava podhode v Celju. To obliko poslikav zidov smo poimenovali organizirano grafitanje. Kakšna je podpora meščanov tej dejavnosti smo poskušali ugotoviti s pomočjo ankete.

5. IZBOR RAZISKOVALNEGA PROBLEMA

Zanimalo nas je, kako grafite sprejemajo odrasli in kako otroci. Katere vsebine grafitov najbolj motijo odrasle in katere vsebine motijo mlade? Kateri grafiti so všeč posameznim generacijam? Ali meščani odobravajo organizirano grafitanje? S pomočjo ankete smo poskušali odgovoriti na ta vprašanja.

6. HIPOTEZE

1. Odrasli drugače sprejemajo grafite kot mladi.
2. Mladim so všeč drugačne vsebine grafitov kot odraslim.
3. Vse generacije podpirajo organizirano grafitanje.

7. IZBOR IN PREDSTAVITEV RAZISKOVALNIH METOD

Najprej smo poskušali pridobiti čim več literature. Poiskali smo jo v šolski knjižnici, mestni knjižnici in na svetovnem spletu. S pomočjo literature smo si poskušali povečati naše znanje o grafitih.

Nadaljevali smo s terenskim delom. Ogledali in fotografirali smo celjske grafite. En del fotografskega gradiva je obsegal grafite, ki so nastali neorganizirano – ilegalno. Drugi del so obsegali grafiti, ki so nastali organizirano, predvsem v podhodih.

Zadnji korak pri naši raziskavi je bila anketa. Pripravili smo vprašanja s pomočjo katerih smo dobili odgovore na naše zastavljene hipoteze. Sledila je obdelava pridobljenih podatkov in analiza rezultatov. Na koncu smo preverili pravilnost naših hipotez in napisali povzetek.

8. RAZISKOVALNO DELO

8.1. O grafutih

Literatura se področja grafitov loteva predvsem s sociološkega vidika. Poskuša umestiti grafite in grafitarje v okvir sodobne družbe. Navadno so umeščeni na obrobje v področje tako imenovanih subkultur in marginalnih skupin.

Mi smo se lotili grafitov z vsebinskega vidika. Poskušali smo razdeliti grafite glede na njihovo vsebino. To se je izkazalo za precej težko opravilo, saj grafiti zajemajo praktično vsa področja našega življenja. Odločili smo se, da jih razdelimo v pet kategorij:

1. Politični grafiti,
2. napisi na zgradbah,
3. vulgarni, huliganski grafiti,
4. stenske slike,
5. organizirano nastali grafiti.

Večje število kategorij bi naredilo anketo manj pregledno, rezultati pa ne bi bili bistveno bolj verodostojni.

V raziskavo smo vključili tudi organizirano nastale grafite. To področje se nam je zdelo zanimivo, saj smo pri nastajanju takšnega projekta sodelovali tudi sami. Med našimi vrstniki je to delo poželo veliko odobravanja, zato smo se spraševali, ali tudi starejše generacije podpirajo to delo.

8.2. Posamezne kategorije grafitov

8.2.1. Politični grafiti

V to kategorijo smo uvrstili grafite, ki obravnavajo politične teme. Politični grafiti lahko govorijo o slovenski politiki ali pa o širših svetovnih problemih. Opazili smo, da se politični grafiti in vulgarni grafiti pogosto prepletajo.

Slika 2 in Slika 3 Politični grafiti so pogosto likovno najpreprostejši. Pomembna je zgolj vsebina. Napisani so v naglici, saj so običajno na najbolj vidnih mestih. Vulgarne in politične grafite je včasih težko ločiti.

Slika 4 Aktivistična tema grafita.

Slika 5 Politični grafit z aktualno vsebino.

8.2.2. Napisi na zgradbah

Slika 6 V to kategorijo smo uvrstili likovno estetske napise, ki nastajajo predvsem na fasadah hiš. Posamezen grafitar razvije svoj slog črk, po katerem postane širše prepoznaven.

Slika 7 Po svoji barvitosti in umetelno izoblikovanih črkah so ti grafiti znotraj grafitarstva zmeraj obravnavani kot posebna kategorija. Po tem se tudi razlikujejo od vulgarnih in drugih napisov, ki so pogosto prav tako napisani na fasadah hiš.

8.2.3. Vulgarni, huliganski grafiti

Slika 8 in Slika 9 V tej kategoriji so grafiti, ki uporabljajo vulgarne izraze. To so predvsem kletvice v vseh jezikih.

Slika 10 Sem smo uvrstili tudi grafite napisane na koše za smeti, prometne znake, fasade, ki so plod gole objestnosti in huliganstva. Ti grafiti imajo običajno najmanjšo estetsko vrednost.

8.2.4. Stenske slike

Slika 11 in Slika 12 Stenske slike so barvno zelo pestre, likovni motivi so skrbno izbrani, tehnika slikanja grafitov pa je na zelo visoki ravni. V tej kategoriji so estetsko in likovno najboljši grafiti.

Slika 13 in Slika 14 Pojavljajo se na mestih, kjer imajo grafitarji dovolj časa za izdelavo tako zahtevnega izdelka. Mnogokrat so povsem legalni in jih okolica odobrava.

8.2.5. Organizirano nastali grafiti

V tej kategoriji so grafiti, ki so nastali organizirano. Največkrat takšne poslikave podpira lokalna skupnost. Tudi v Celju mestna občina organizirano, v sodelovanju z osnovnimi šolami, poslikava podhode. Ta oblika likovnega ustvarjanja je pri učencih zelo priljubljena. Z anketo smo preverili, kako to delo podpirajo odrasli.

Slika 15

9. POSLIKAVA JUMBO PLAKATA Z GRAFITI

Lahko bi rekli, da ima naša raziskovalna naloga korenine v lanskem šolskem letu, ko smo se prvič srečali z grafiti. Naša osnovna šola je izdelala jumbo plakat v tehniki grafita. Našo prvo izkušnjo bi lahko uvrstili v kategorijo organiziranega grafitanja. Plakat smo naslikali v »spray« tehniki. Najprej smo izrezali šablone iz kartona. S šablonami smo nato postavili ustrezno likovno kompozicijo na plakatu. Zadnji korak je orisovanje šablon z barvnimi spreji. Ta izkušnja nas je zelo navdušila, tako, da smo z veseljem sodelovali pri organiziranem barvanju podhodov. Naše izkušnje smo zdaj nadgradili še z raziskovalno nalogo na to temo.

Slika 16 in Slika 17

Slika 18 in Slika 19

10. ANKETA

S pomočjo ankete smo poskušali poiskati odgovore na hipoteze, ki smo jih postavili v uvodu. Poskušali smo ugotoviti, katere vsebine grafitov so všeč mladim in katere starejšim občanom. Ugotavljali smo tudi, katerih grafitov ljudje ne marajo in ali sploh podpirajo grafitarstvo. Zanimalo nas je, kako meščani sprejemajo organizirano grafitanje, ki ga podpira tudi mestna občina Celje. Pri obdelavi podatkov, pridobljenih iz ankete smo prišli do nekaj zanimivih ugotovitev, ki jih bomo utemeljili ob posameznem grafu.

10.1. Anketni vprašalnik

1. Kateri grafiti so ti najbolj všeč?
 - A - politični
 - B - napisi na zgradbah
 - C - vulgarni, huliganski
 - D - stenske slike

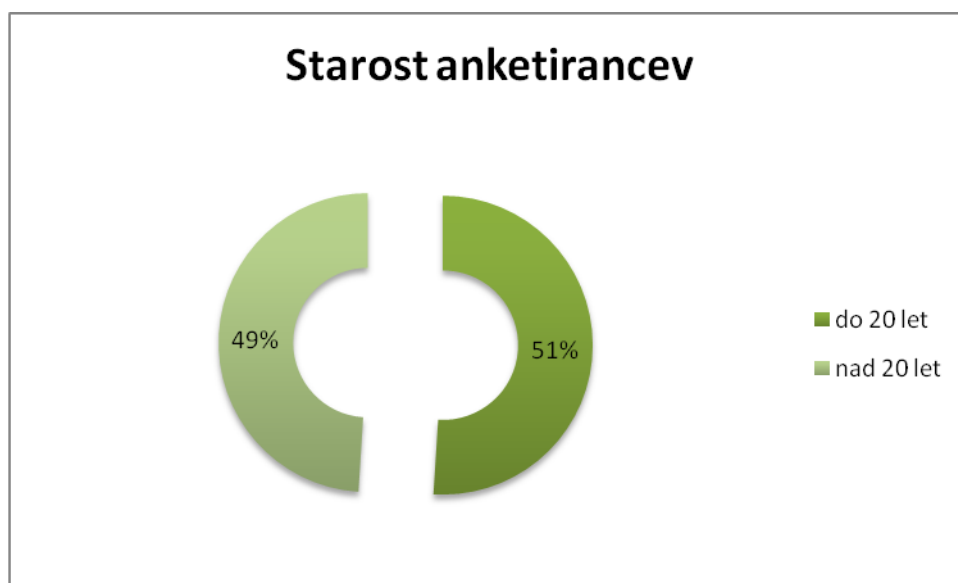
2. Katerih grafitov ne maraš?
 - A - političnih
 - B - napisov na zgradbah
 - C - vulgarnih, huliganskih
 - D - stenskih slik

3. Ali obsojaš pisanje grafitov?
 - A – da
 - B – ne

4. Ali podpiraš organizirano risanje grafitov (podhodi, ...)
 - A -da
 - B – ne

5. Vaša starost: let

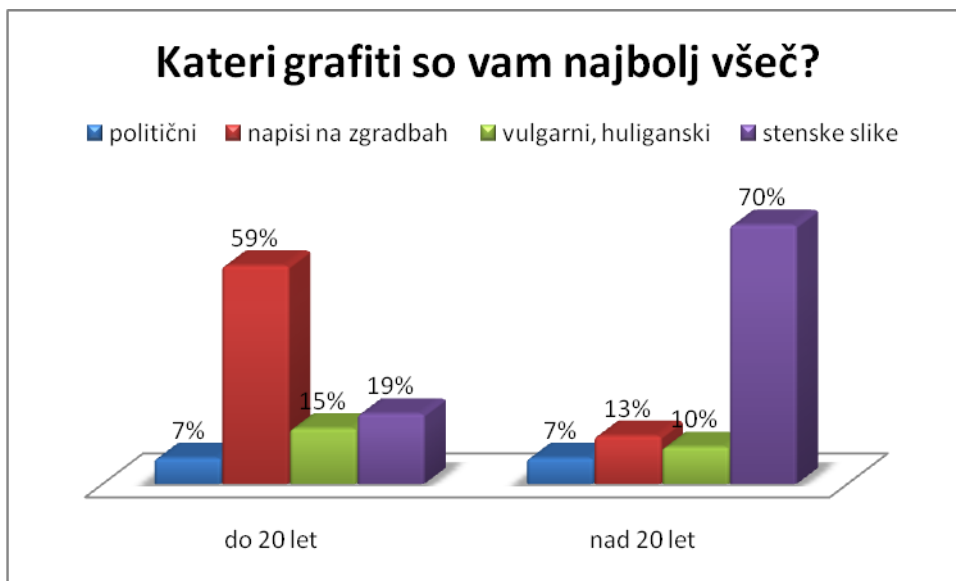
11. REZULTATI ANKET

Graf 1

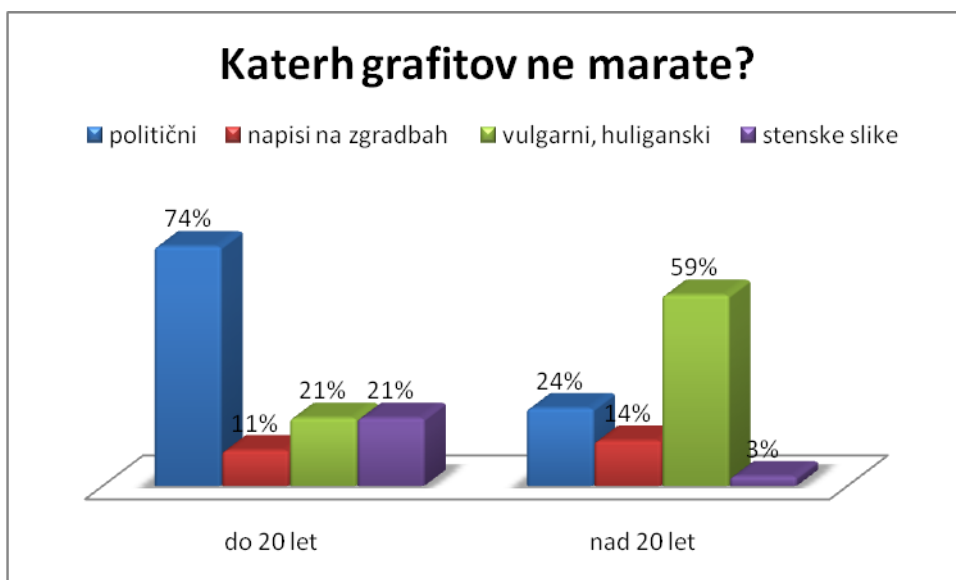
Vseh anketirancev je bilo 85.

Starostna struktura je bila zelo ugodna, saj je bilo anketirancev starih do 20 let 51% in nad 20 let 49%. Na tak način smo lahko dobili verodostojne odgovore na vprašanja in dobre primerjave med generacijami.

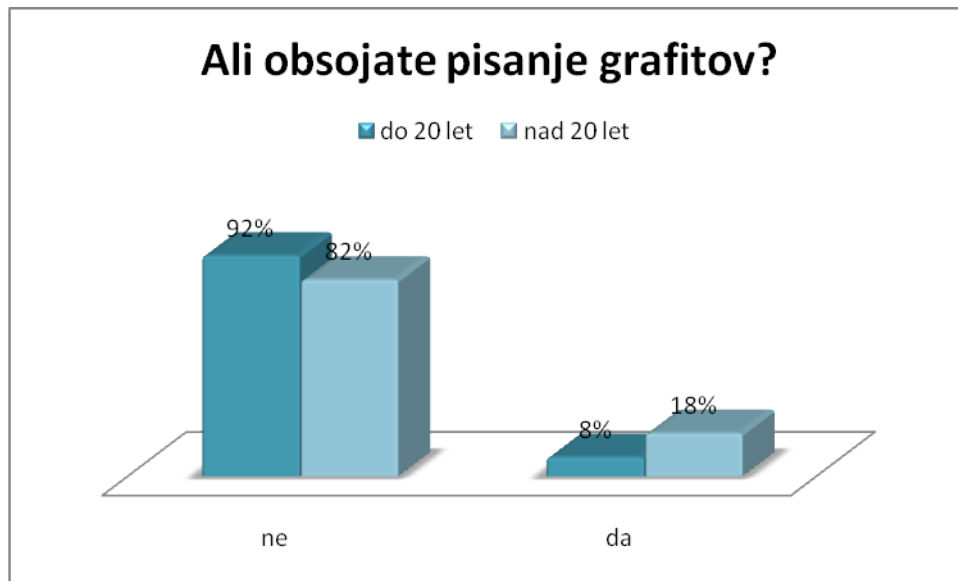
Graf 2

Pri tem vprašanju je prišlo do velikih razlik med generacijami. Med mladimi do 20 let so daleč najbolj priljubljeni napisi na zgradbah. Pri anketirancih nad 20 let pa po priljubljenosti izstopajo stenske slike. Zanimivo se nam zdi, da so najmanj točk v obeh kategorijah dosegli politični grafiti.

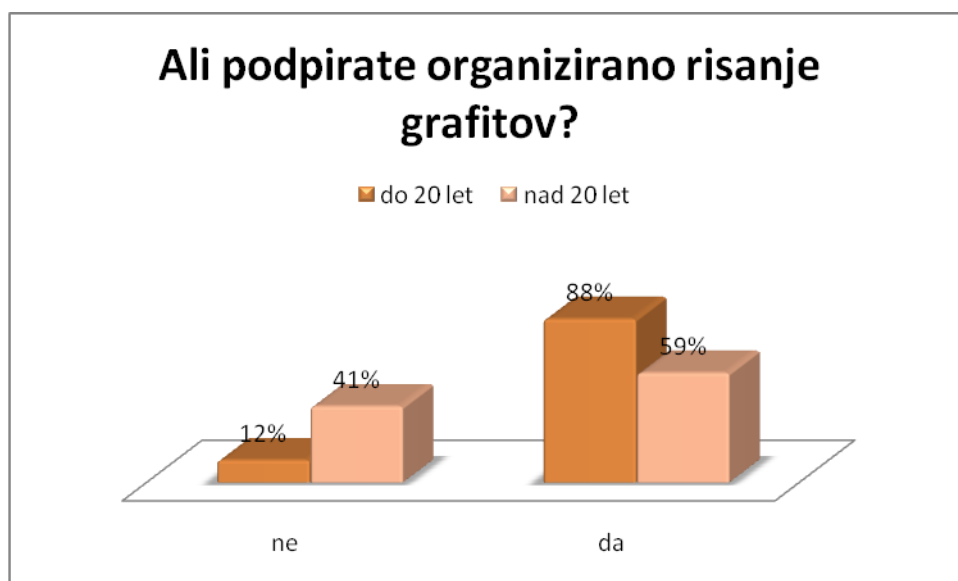
Graf 3

Pri mladih do 20 let so izrazito najmanj priljubljeni politični grafiti. Pri starejšem delu anketirancev so najmanj priljubljeni vulgarni in huliganski grafiti. Sledijo jim politični. Raziskava je pokazala izrazito različno sprejemanje posameznih vsebin grafitov. Če bi poskušali določiti splošno najmanj priljubljeno kategorijo grafitov, bi to bili zagotovo politični grafiti.

Graf 4

Zanimivo, da večina vseh anketirancev ne obsoja pisanja grafitov. Pričakovali smo, da bo razlika med mladino in starejšimi večja kot se je izkazala v anketi. Pisanje grafitov obsoja samo 8% mladih do 20 let in samo 18% starejših od 20 let.

Graf 5

Podpora mladih organiziranemu risanju grafitov je zelo visoka. To bi pripisali tudi temu, da imamo mladi lepe spomine na barvanje podhodov. Med starejšimi anketiranci je podpora še vedno skoraj 60 odstotna. Ti podatki kažejo, da je ta dejavnost priljubljena med meščani v Celju.

12. ANALIZA RAZISKOVALNIH HIPOTEZ

1. Odrasli drugače sprejemajo grafite kot mladi.

Ta hipoteza se je na naše začudenje izkazala za nepravilno. Iz rezultatov ankete je razvidno, da je naklonjenost in sprejemanje grafitov med mladimi do 20 let in starejšimi od njih zelo podobna. Rezultati se razlikujejo samo za 10% (92% in 82%). Ta rezultat je mogoče tudi odsev večletnega organiziranega grafitanja, ki je prisotno v Celju.

2. Mladim so všeč drugačne vsebine grafitov kot odraslim.

Hipoteza se je izkazala za pravilno. Mladi so se odločili za povsem druge vsebine kot odrasli. Skupna točka je le zelo nizka podpora političnim grafitom pri obeh generacijah.

3. Vse generacije podpirajo organizirano grafitanje.

Tudi ta hipoteza se je izkazala za pravilno. V Celju je čutiti visoko podporo tej vrsti grafitov. To pripisujemo večletnemu organiziranemu poslikavanju podhodov in nekaterih drugih javnih površin.

13. ZAKLJUČEK

Naše vsakodnevno srečevanje z grafiti nas je spodbudilo, da podrobneje spoznamo ta pojav, ki je prisoten v vsakem mestu. Spoznali smo, da so grafiti različni tako po vsebini kot tudi po izgledu. Med raziskovalnim delom smo prišli do zanimivih ugotovitev. Najbolj nas je prijetno presenetila visoka stopnja odobravanja, ki so jo pokazali anketiranci do grafitov. Iz odgovorov smo razbrali, da tudi starejši odobravajo kvalitetne in likovno dobre grafite. Po pričakovanju so huliganski in vulgarni grafiti zelo neprijubljene.

Zato je prizadevanje osnovnih šol in mestne občine Celje, da v Celju nastajajo dobri grafiti, pohvale vredno.

14. VIRI IN LITERATURA:

Butina, M. 2000. *Mala likovna teorija*. Ljubljana: Debora

Muha, M. 2003. *Mladinske subkulture*. Celje: Šolski center

Šmid, M. 1993. *Umetnost na zidu*. Preprih, str. 19, 3

Tacol, T. 2004. *Likovno izražanje 7*. Ljubljana: Debora

Tacol, T. 2006. *Likovno izražanje 8*. Ljubljana: Debora

Tacol, T. 2005. *Likovno izražanje 9*. Ljubljana: Debora

Tavzes, M. 2002. *Veliki slovar tujk*. Ljubljana: Cankarjeva založba